

GÜRLÜRGÜRLÜK KURALLARI GÜRLÜRGÜRLÜK KURALLARI^[1] “
Âdâb", edeb kelimesinin çoğuludur. "Edeb", sözük anlamı ile,
"terbiye", "utanma", "usul", "yol" ve "kaide” gibi anımlara gelir. ”"Muaşeret" ise
 birlikte yaşayıp iyi geçinme demektir. Bir İslam ahlakı terimi olarak “
adab", göz önünde bulundurulması gereklili olan kaideler, usuller, ahlaken
uyulması gereken hususlar, terbiye ve nezaket kuralları anlamında kullanılır. “"Adab-i
muaşeret" ise topluluk içinde normal davranış şekilleri, insanların birbirleriyle
geçinmeleri usulü, nezaket, terbiye ve görgü demektir. Daha geniş
bir bakış açisıyla, toplum içinde yaşayan insanın, birlikte bulunduğu diğer
insanlarla uyum içinde yaşamasını sağlayan, hayatın günlük akışı
sürecinde, insanların uymaları veya sergilemeleri gereken davranış, usul ve şekillerine,
ahlâk, terbiye ve nezâket kurallarına, İslâm'ın güzel saylığı söz ve
davranışlara, insanların kendisine davet olunan bütün hayır, zarâfet,
usluluk ve güzel ahlâk kurallarını adâb-ı muaşeret diye tanımlamak
mümkündür. Kâinatı en mükemmel bir düzen ve intizam
üzere var eden Allah, bu düzen içinde insanı en güzel bir kıvamda
yaratmış ve gerçeği şu ayet-i kerimede ifade buyurmuştur:
#1604;#1614;#1602;#1614;#1583;#1618;
#1582;#1614;#1604;#1614;#1602;#1618;#1606;#1614;#1575;
#1575;#1604;#1618;#1573;#1616;#1606;#1587;#1614;#1575;#1606;#1614;
#1601;#1616;#1610; #1571;#1614;#1581;#1618;#1587;#1614;#1606;#1616;
#1578;#1614;#1602;#1618;#1608;#1616;#1610;#1605;#1613;
 “ Biz insanı en güzel şekilde yarattık” (Tin, 95/4). Bu
güzel yaratılış, maddi yapıyı olduğu kadar, insanın manevi yapısının, soysal ve ahlaki
davranışlarının temel niteliğini ve son noktada olması gereken şekli ve tarzı da kapsamaktadır.
Bu temel niteliğin ona verilmesi, kendisini yüklenen kulluk vazifesini en güzel
biçimde yerine getirmesini sağlamak hedefine yöneliktir. İşte bundan dolayı Yaratıcı
Kudret diğer varlıklarını da insanın istifadesine vermiş, böyelce onu, âlem içinde
hâkim duruma getirerek kendisine muhatap ve kulluk ile mükellef kılmıştır.
Peygamberleri vasıtıyla mutluluğa ulaştıran yolları göstermiş, iyi ve güzeli,
kötü ve çirkini öğretmiştir. Her şeyi mükemmel olarak yaratan Allah,
insanlara da bu mükemmel nizama paralel bir hayat sürmelerini sağlayacak
düsturları öğretmiş, "doğru"yu ve "yanlış"ı göstermiştir. Kur'an'ın bize
öğrettiği ahlâk ve âdâb, zamandan zamana, mekandan mekana
değişmeyen, evrensel hayat düsturlarını temsil eder. İslam ahlak ve adabı diye
nitelediğimiz bu sistemin en güzel öreği de sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) dir. Kur'an
bu hakikati şöyel ortaya koymaktadır:
#1608;#1614;#1573;#1616;#1606;#1614;#1617;#1603;#1614;
#1604;#1614;#1593;#1614;#1604;#1609;
#1582;#1615;#1604;#1615;#1602;#1613;
#1593;#1614;#1592;#1616;#1610;#1605;#1613; “Sen elbette
yüce bir ahlak üzeresin” (Kalem, 68/4). Bu ayet-i kerime bir yandan Hz.
Peygamberi taltif ederken, bir yandan da müminlere hayat tarzlarını ve davranışlarını
kendisine uyduracakları mükemmel bir örnek sunulduğunu da ifade etmektedir.
Nitekim, Hz. Peygamber de #1575;#1606;#1605;#1575; #1576;#1593;#1579;#1578;

لاتمم مكارم
الاخلاق &nbs;"Ben, ahlâkın
güzelliklerini tamamlamak için gönderildim."[\[2\]](#)&nbs;&nbs;
buyurmuştur. O, Kur'ân'dan ibaret olan güzel ahlâkını hayatımda yaptığı
uygulaması&nbs; ve tavsiyeleri ile ümmetine tebliğ etmiştir.&nbs; Yüce Allah
şöyel buyuruyor: لَقَدْ
كَانَ لَكُمْ
فِي رَسُولِ
اللَّهِ
أُسْوَةٌ
حَسَنَةٌ
لِمَنْ كَانَ
يَرْجُو
اللَّهَ
وَالْيَوْمَ
الْآخِرَ
وَذَكَرَ
اللَّهَ
"amp;#1603;َثِيرًا&nbs; “Ey inananlar!
Andolsun ki, sizin için, Allah'a ve âhiret gününe kavuşmayı umanlar ve
Allah'ı çok anan kimseler için Resülullah en güzel
örnektil”&nbs; (Ahzab, 33/21). Sevgili Peygamberimiz de hadis-i şeriflerinde
güzel ahlakın hayatımızdaki önemini şöyel ifade buyurmaktadır: &nbs;
مَا مِنْ شئ
أثْقَلُ في
مِيزَانِ
المُؤمِنِ
يَوْمَ
الْقِيَامَةِ
مِنْ خُلُقٍ
حَسَنٍ،
وَإنَّ
اللّهَ
تَعالى
ليُبْغِضُ
الفَاحِشَ
الْبَذِئَ "Kıyâmet
günü, müminin mızanında güzel ahlâktan daha ağır basan bir şey
yoktur. Allah Teâla hazretleri, çirkin, düşük söz (ve davranış)
sahiplerine büğzeder."[\[3\]](#)
وَخَالِقِ
النَّاسَ
بِخُلُقٍ
حَسَنٍ &nbs;&nbs; "İnsanlara iyi ahlakla muamele
et"[\[4\]](#) Müslüman hiçbir zaman, İslam'ı hayatımda bir "birim"
olduğunu&nbs; unutmamalıdır. Her mümin, birey olarak bütünüyel İslam'ı
temsil etme konumundadır. Her davranışının sonucunda onun dinine, yani İslam'a mal
edilecektir.&nbs; Bu açidan, İslam'ın nezaketine gölge düşürecek

sağ elle yemek, İslamî ölçülere göre sünnet, yani bir Peygamber tavsiyesidir. Yabancı kültürlerin etkisi ile, "muaşeret adabındandır" diye yemeği özellikle sol el ile yemeğe kalkışmak, İslam adabına aykırıdır, bilinçsizce bir harekettir. Âdâb-ı Muâşeretten Örnekler
 Bir müslümanın toplum hayatında uygulaması gereken pek çok prensip vardır. Biz bunlardan 20 tanesine kısaca değineceğiz.

Peygamber Efendimiz şöyle buyurmaktadır
;المسلِمُ
;مَنْ سَلِمَ
;الْمُسْلِمُو
;نَ مِنْ
;لِسَانِهِ
;وَيَدِه "Müslüman diğer
müslümanların elinden ve dilinden emin olduğu kişidir." [5]

وَكُونُوا
عِبَادِ
اللّه
إِخْوَانًا;
وََﻷيَحِلُّ
لْمُسْلِمِ
أَنْ
يَهْجُرَ
أَخَاهُ
فَوْقَ ﺛﻻﺚ "Ey
Allah'ın kulları kardeş olun. Bir müslümanın kardeşine üçqünden

رَحيمٌ . “Ey imân edenler!
Çokça zannetmekten kaçiniz. Şüphe yok ki, zannün bâzüsı
günahtır ve araütmaükta bulunmayınız ve bazınız bazınızı ḡybet etmeyiniz. Sizden biriniz
ölü kardeşinin etini yemeyi sever mi? (Bilakis) Onu kerih görmüş
olursunuz. Artık Allah'tan korkunuz, şüphe yok ki, Allah Teâlâ tevbeleri kabul
edididir, çok esirgeyicidir” (Hucurat 49/ 12) buyurmuştur. Peygamberimiz (a.s.) ise
bu hususu şöyile ifade etmektedir:
إِيَّاكُمْ
وَالظَّنَّ
فَإِنَّ
الظَّنَّ
أَكْذَبُ
الْحَدِيثِ،
وََﻷ
تَجَسَّسُوا
48; وﻷََ
تَحَسَّسُوا
48; وََﻷ
تَنَافَسُوا
48; وََﻷ
تَحَاسَدُوا
48; وﻷََ
تَبَاغَضُوا
48; وﻷََ
تَدَابَرُوا
48; وَكُونُوا
عِبَادَ
اللّهِ
إِخْوَانًا
كَمَا
أَمَرَكُمُ
اللّهُ
تَعَالَى;
الْمُسْلِمِ
أَخُو
الْمُسْلِمِ
48; َﻷ
يَظْلِمُهُ،
وﻷََ
يَخْذُلُهُ،
وََﻷ
يَحْقِرُهُ.
بِحَسْبِ
امْرِئٍ مِنَ
الشَّرِّ
أَنْ
يَحْقِرَ
أَخَاهُ

الْمُسْلِمُ. .
كُلِّ
الْمُسْلِمِ
عَلَى
الْمُسْلِمِ
حَرَامٌ،
مَالُهُ
وَدَمُهُ
وَعِرْضُهُ. "Zandan
sakının. Zira zan, sözlerin en yalanıdır. Tecessüs etmeyin, haber koklamayın,
birbirinze benlik yarışına girmeyin etmeyin, birbirinize haset etmeyin, birbirinize buğzetmeyin,
birbirinize sırt çevirmeyin, ey Allah'ın kulları, Allah'ın emrettiği şekilde kardeş olun.
Müslüman müslümanın kardeşi. Ona (ihânet etmez), zulmetmez,
onu mahrum bırakmaz, onu tahiîr etmez. Kişiye şer olarak, müslüman kardeşini
tahkir etmesi yeterlidir. Her müslümanın malı, kanı ve ırzı diğer
müslümana haramdır." [\[9\]](#)

[VAAZIN DEVAMI İÇİN TIKLA](#) [\[1\]](#) Bu bölüm Din İşleri Yüksek
Kurulu Uzmanı Rüstem Beşler tarafından hazırlanmıştır. [\[2\]](#) Malik,
Hüsnü'l-Hulk, 8 , I, 904. [\[3\]](#) Tirmizi, Birr, 62. IV, 363. [\[4\]](#)
Tirmizî, Birr, 55, IV,355. [\[5\]](#)Müslim, İman. 14. I, 65 [\[6\]](#)
Fussilet, 41/34. [\[7\]](#) Müslim, Birr, 28-34, III,1984-1985. [\[8\]](#) Buhârî, Mezalim,
3. III, 98. [\[9\]](#) Müslim, Birr, 28-34, III,1985-1986.

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbelər](#)